

СЕКЦІЯ 8 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-5-58>**Бабінська С.Я.***кандидат економічних наук, асистент,
Національний університет «Львівська політехніка»***Babinska Solomiia***PhD in Economics, Assistant,
Lviv Polytechnic National University*

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ – ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ACCOUNTING-ANALYTICAL INFORMATION – AN IMPORTANT ELEMENT OF INFORMATION PROVISION OF FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITIES OF ENTERPRISE

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто значення та роль обліково-аналітичної інформації у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства. Досліджено процес організації інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства, який охоплює процеси збору, опрацювання, зберігання та використання інформації. Проведені дослідження показали, що можуть використовуватися різні методи збирання, опрацювання, зберігання і використання необхідної обліково-аналітичної інформації у процесі здійснення діяльності підприємства. Визначено переваги використання системи інформаційного забезпечення у процесі функціонування підприємства. Розглянуто вимоги щодо удосконалення інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства, а саме: аналітичність, об'єктивність, єдність, оперативність та раціональність.

Ключові слова: інформація, інформаційне забезпечення, обліково-аналітична інформація, фінансово-господарська діяльність, управлінські рішення.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрено значение и роль учетно-аналитической информации в процессе финансово-хозяйственной деятельности предприятия. Исследован процесс организации информационного обеспечения финансово-хозяйственной деятельности предприятия, охватывающий процессы сбора, обработки, хранения и использования информации. Проведенные исследования показали, что могут использоваться различные методы сбора, обработки, хранения и использования необходимой учетно-аналитической информации в процессе осуществления деятельности предприятия. Определены преимущества использования системы информационного обеспечения в процессе функционирования предприятия. Рассмотрены требования по совершенствованию информационного обеспечения финансово-хозяйственной деятельности предприятия, а именно: аналитичность, объективность, единство, оперативность и рациональность.

Ключевые слова: информация, информационное обеспечение, учетно-аналитическая информация, финансово-хозяйственная деятельность, управленческие решения.

ANNOTATION

To the enterprise to carry out the activity necessary own information. But, in modern conditions not enough own only information,

it must be processed, interpreted and used to make management decisions. It is important value in the process of functioning the enterprise is played by the organization of information provision of its financial and economic activity, where important role plays accounting-analytical information. After all exactly information provision is necessary for making effective management decisions, managing economic processes, efficient functioning of enterprise. The article considers the importance and role of accounting-analytical information in the process of financial and economic activity of enterprise. Investigated the process of organization information provision of financial and economic activity of enterprise, which covers the processes of collection, processing, storage and use of information. In the process working out information appropriate use it's analytical and synthetic processing that provides quick access user to the necessary him information. Conducted research showed that can use different methods of collecting (checking documentation, surveys, observations, experiment, etc.), processing (grouping, generalization, comparison, economic and mathematical methods), storing (creating archives, databases) and using (using oral and written messages) the necessary accounting-analytical information in the process of carrying out the activity of enterprise. Definitely advantages of using system of information provision in the process of functioning of enterprise. Installed of main features what should to own system of information provision of financial and economic activity of the enterprise. Considered requirements that must be taken into account both in the formation of the information system for financial and economic activity of the enterprise, and in the case of it's improvement, namely: analyticity (accounting-analytical information should be able to predict future events), objectivity (accounting-analytical information should be objective display investigated phenomena and processes), unity (necessary to ensure the unity of information which comes from different sources), efficiency (necessary to provide receipts accounting-analytical information in the shortest possible time) and rationality (functioning systems of information provision should require a minimum cost of collection, processing, storage and use accounting-analytical information).

Key words: information, information provision, accounting-analytical information, financial and economic activities.

Постановка проблеми. Під час прийняття рішень у процесі фінансово-господарської

діяльності підприємства керівники керуються та управляють обліково-аналітичною інформацією. Для ефективної діяльності підприємств необхідно володіти повною, достовірною, своєчасною, актуальною обліково-аналітичною інформацією, яка надаватиме підприємству певні конкурентні переваги у процесі його функціонування. Проте доцільно зауважити, що інформація без певного опрацювання не може бути основою для прийняття управлінських рішень у процесі здійснення фінансово-господарської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Велика кількість праць науковців, зокрема М.Т. Барановського, Ф.Ф. Бутинця, А.М. Герасимовича, С.Ф. Голова, З.В. Гуцайлук, В.Б. Івашкевича, Г.Г. Кірейцева, В.Г. Маслова, Ю.А. Мішина, Л.В. Нападівської, Б.Е. Нідлза, В.Ф. Палія, Г.О. Партин, І.І. Поклад, П.В. Попова, М.С. Пушкара, Я.В. Соколова, В.В. Сопка, Г.О. Фалько, М.Г. Чумаченка, А.Д. Шеремета, спрямована на дослідження сутності інформації, її ролі у процесі фінансово-господарської діяльності та удосконалення інформаційного забезпечення. Проте нові технології у процесі фінансово-господарської діяльності, збору та опрацювання облікової інформації, розвиток конкуренції вимагає постійного вдосконалення системи інформаційного забезпечення.

Метою статті є висвітлення значення обліково-аналітичної інформації під час прийняття науково-обґрунтованих управлінських рішень у процесі здійснення фінансово-господарської діяльності.

Виклад основного матеріалу. Значення та роль обліково-аналітичної інформації у процесі діяльності підприємства постійно зростає, оскільки вона притаманна значній частині процесів, які відбуваються на підприємстві і є основним фактором та ресурсом його діяльності. Облікова інформація під час вирішення певних завдань не вичерпує себе, тобто її можна використовувати одночасно для вирішення декількох завдань. Із плином часу інформація застаріває, стає неактуальною, а на її зміну надходить нова.

У підвищенні темпів економічного зростання та зміцненні конкурентних позицій підприємства важливу роль відіграє організація процесу інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства. Багато фахівців стверджують, що саме вона впливає на ефективність та успішність функціонування підприємства, оскільки саме інформаційне забезпечення є чинником, який є необхідним для управління економічними процесами, прийняття управлінських рішень та ефективного функціонування як окремих підрозділів, так і підприємства загалом.

Для організування інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності на підприємстві необхідно здійснити сукупність процесів для надання користувачам необхідної обліково-аналітичної інформації. При цьому інформація повинна містити опис умов, у яких її отримано. Крім того, для задоволення потреб користувачів обліково-аналітична інформація

повинна бути ретельно підготована та подана у встановлений графіком термін. Сам процес організування інформаційного забезпечення охоплює процеси збору, опрацювання, зберігання та використання інформації.

Збір облікової інформації забезпечує її надходження з різних джерел для забезпечення процесу опрацювання. Інформаційне забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства необхідно організувати таким чином, щоб автоматизувати функції збору та опрацювання цієї інформації, об'єднуючи при цьому усіх посадових осіб та всі структурні підрозділи, які задіяні у цьому процесі, і забезпечити двосторонній рух обліково-аналітичної інформації.

У процесі опрацювання інформації, як правило, передбачається використання певних комп'ютерних програм та алгоритмів, які допомагають трансформувати інформацію у зрозумілу форму, прискорити процес доступу до неї і збільшити швидкість її передачі. З їхньою допомогою вхідні повідомлення за певними правилами, визначеними користувачем, перетворюються на вихідні, які призначені до використання. Проте необхідно зауважити, що інформаційне забезпечення не буде ефективним, якщо користувачами обліково-аналітичної інформації не буде визначено, які саме види інформації вони хочуть одержати і якими є пріоритетні напрями її використання [2, с. 6].

Для забезпечення швидкого доступу користувача до необхідної йому інформації доцільно здійснити її аналітико-синтетичне опрацювання. Адже у масивах інформації представляють не самі документи, а лише їхні пошукові образи, які є вторинною інформацією. Тому для змістової оцінки значущості документа та зменшення фізичного обсягу або зміни знакової форми документа за умовами мінімальної втрати інформативності необхідно добре володіти методикою аналітико-синтетичного опрацювання облікової інформації. Суть такої методики полягає у згортанні (стисненні) облікової інформації, що дає змогу зменшити витрати часу на пошук необхідної інформації, проте підвищує ймовірність помилок. Аналітико-синтетичне опрацювання інформації – це «процес перетворення змісту документів з метою їх аналізу, виявлення необхідних відомостей, а також оцінки, зіставлення та узагальнення, тобто створення вторинної інформації» [3, с. 7]. Воно базується на використанні методів інформаційного аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення. Тобто аналітико-синтетичне опрацювання інформації полягає у згортанні (стисненні) інформації, яке передбачає змістовну оцінку значущості документа та зменшення фізичного обсягу або змін знакової форми документа за умовами мінімальної втрати інформативності» [3, с. 910].

Процес зберігання обліково-аналітичної інформації полягає у забезпеченні повноти, цілісності зібраної та опрацьованої інформації та створенні належних умов для її використання.

Використання обліково-аналітичної інформації полягає у її передаванні (розповсюдженні) у процесі функціонування підприємства користувачам. Потреби в обліковій інформації усіх користувачів визначаються не характером і формою необхідної інформації, а її змістовим наповненням. Тому для надання їм потрібної облікової інформації в необхідній формі слід здійснити аналіз їхніх інформаційних потреб.

Отже, організування інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності передбачає здійснення потрібних процедур (збору, опрацювання, зберігання та використання інформації), які дають змогу забезпечити процес функціонування підприємства необхідною обліково-аналітичною інформацією.

Проведені дослідження показали, що можуть використовуватися різні методи збирання, опрацювання, зберігання і використання необхідної обліково-аналітичної інформації (табл. 1).

Використання системи інформаційного забезпечення у процесі функціонування підприємства зумовлює переваги, зображені на рис. 1.

Проте систему інформаційного забезпечення потрібно удосконалювати, що дасть змогу зекономити час працівників, підвищити ефективність їхньої роботи та точність інформації, знизить ризик та зменшить невизначеність. Суть удосконалення інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства може полягати у створенні нових або модернізації наявних систем. Його необхідно здійснювати систематично, щоб забезпечити належний рівень якості. Покращення системи інформаційного забезпечення повинне базуватися на нових інформаційних технологіях, засобах комп'ютерної та комунікаційної техніки [4].

Удосконалення інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства необхідно проводити з урахуванням вимог, зображених на рис. 2.

Аналітичність. Обліково-аналітична інформація повинна не лише констатувати факти, але й використовуватися для «випередження

подій», даючи змогу спрогнозувати майбутні події. Тому систему інформаційного забезпечення необхідно постійно удосконалювати.

Об'єктивність. Отримана обліково-аналітична інформація повинна бути достовірною, точною, об'єктивно відображати досліджувані явища і процеси.

Єдність. Забезпечити єдність інформації, яка надходить із різних джерел. Усі господарські операції повинні реєструватися лише один раз, тобто необхідно усунути дублювання обліково-аналітичної інформації з різних джерел.

Оперативність. Забезпечення надходження обліково-аналітичної інформації у найкоротші терміни. Цього можна досягнути із застосуванням новітніх засобів зв'язку, опрацювання її на комп'ютері тощо.

Раціональність. Функціонування системи інформаційного забезпечення повинно вимагати мінімум витрат для збору, опрацювання, зберігання та використання обліково-аналітичної інформації. Ця вимога визначає корисність інформації, тобто для прийняття будь-якого рішення необхідна різнобічна інформація, у разі її відсутності аналіз буде неповним, з іншого боку, надлишок інформації подовжує процес її пошуку та збору, тому зайві дані необхідно усунути і використовувати лише необхідні.

Ці вимоги необхідно враховувати як під час формування системи інформаційного забезпечення, так і у разі її удосконалення, оскільки ефективно побудоване інформаційне забезпечення у процесі здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства підвищує успішність прийняття управлінських рішень, досягнення мети та завдань, зменшення рутинної роботи та підвищення достовірності результату.

Висновки. Найважливішою умовою є можливість управляти обліково-аналітичною інформацією таким чином, щоб отримати від неї позитивні фінансові результати. Формування інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства – складний процес, проте його постійне удосконалення зумовить його успішне

Таблиця 1

Методи збирання, опрацювання, зберігання і використання обліково-аналітичної інформації

Групи методів	Види методів
Методи збирання обліково-аналітичної інформації	перевірка документації; проведення опитувань; здійснення запитів; спостереження; експеримент; тестування працівників тощо.
Методи опрацювання обліково-аналітичної інформації	групування; узагальнення; порівняння; економіко-математичні методи тощо.
Методи зберігання обліково-аналітичної інформації	створення документальних архівів без використання технічних засобів; створення електронних баз даних; створення комбінованих архівів (з використанням засобів техніки і без них).
Методи використання обліково-аналітичної інформації	використання у вигляді усних повідомлень; використання у вигляді письмових повідомлень без застосування технічних засобів; використання у вигляді письмових повідомлень із застосуванням технічних засобів.

Примітка: систематизовано автором на підставі аналізу [1; 2, с. 16; 5].

Рис. 1. Переваги використання системи інформаційного забезпечення у процесі функціонування підприємства

Примітка: власна розробка

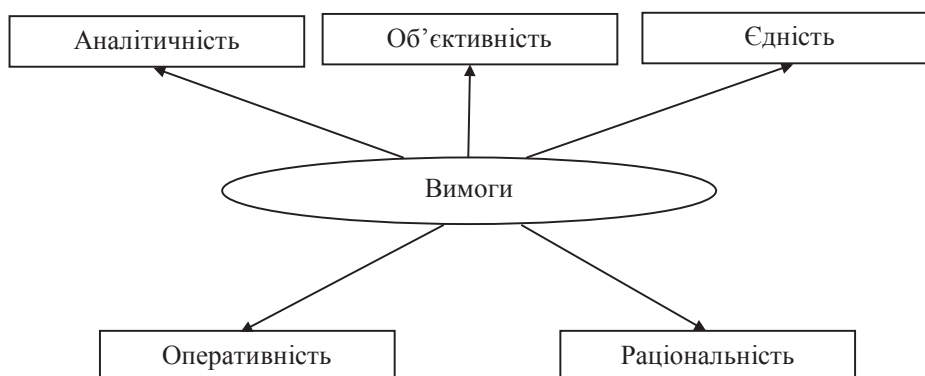

Рис. 2. Вимоги щодо удосконалення системи інформаційного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємства

Примітка: власна розробка

функціонування та отримання необхідної обліково-аналітичної інформації. Удосконалення інформаційного забезпечення дасть змогу підвищити продуктивність праці, оптимізувати використання ресурсів та витрати, пришвидшити документообіг, прискорити вирішення проблем та підвищити якість отриманої з його допомогою обліково-аналітичної інформації тощо. Проводити удосконалення інформаційного забезпечення можна через

створення нових або модернізацію наявних систем. Здійснювати його необхідно систематично, щоб забезпечити належний рівень якості інформації.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бондар М. Обліково-аналітична інформація в управлінні підприємницькою діяльністю. Економічний аналіз. 2010. Вип. 6. С. 13-16.

-
2. Георгіаді Н.Г., Кузьмін О.С. Формування і використання інформаційної системи управління економічним розвитком підприємства: монографія. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2006. 368 с.
 3. Власова Г.В., Лутовинова В.І., Титова, Л.І. Аналітико-синтетична переробка інформації. Київ, ДАКККім, 2006. 290 с.
 4. Жилінська Л.О., Печеник А.І. Удосконалення підсистеми інформаційного забезпечення на промисловому підприємстві. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2014. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2014_5_15 (дата звернення: 20.09.2019).
 5. Птіцина Л.А. Удосконалення формування інформаційного забезпечення системи управління підприємствами хлібопекарської промисловості України. Економіка і управління. 2011. № 4. с. 86-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2011_4_18 (дата звернення: 20.09.2019).
-
- REFERENCES:**
1. Bondar M. (2010). *Oblikovo-analitichna informatsiya v upravlinni pidpriemnitckoyu diyalnisty* [Accounting and analytical information in the management of business activity]. *Ekonomichnyi analiz*. (in Ukrainian).
 2. Georgiadi N.G., Kuzmin O.E. (2006). *Formuvannya i vikoristannya informatsinoi sistemi upravlinnya ekonomichnim rozvitkom pidpriemstva* [Formation and use of information system for managing economic development of enterprise]. Lviv: Vidavnistvo Natsionalnogo universitetu «Lvivska politehnika». (in Ukrainian).
 3. Vlasova G.V., Lutovinova V.I., Titova, L.I. (2006). *Analitiko-sintetichna pererobka informatsiyi* [Analytical and synthetic processing of information]. Kyiv, DAKKKim. (in Ukrainian).
 4. Zhilinska L.O., Pechenik A.I. (2014). *Udoskonalennya pidsistemi informatsynogo zabezpechennya na promislovomu pidpriemstvi* [Improvement of information provision at industrial enterprise]. *Derzhava ta regioni. Seriya: Ekonomika ta pidpriemnitstvo*. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2014_5_15 (accessed 20 September 2019).
 5. Ptitsina L.A. (2011). *Udoskonalennya formuvannya informat-synogo zabezpechennya sistemi upravlinnya pidpriemstvami hlibopekarskoi promislovosti Ukrainy* [Improving the formation of information provision of systems management enterprises of baking industry of Ukraine]. *Ekonomika i upravlinnya*. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2011_4_18 (accessed 20 September 2019).